

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.292/2018/6. szám

A Szegedi Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Bihari Krisztina) által képviselt felperesnek - a dr. Bohács Zsolt ügyvéd által képviselt alperes ellen törzskönyv kiadása iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2018. február 28. napján kelt 6.P.21.706/2017/9. számú ítélete ellen a felperes részéről 10. és 11. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a megfellebbezett rendelkezését **megváltoztatja** és kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül adja ki a felperesnek a **(gpjmű frg.rszm.-a)**. forgalmi rendszámú Ford Fiesta típusú személygépjármű törzskönyvét.

Mellőzi a felperes elsőfokú eljárási illeték fizetésére kötelezését.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 25 400 (huszonötezer-négyszáz) Ft elsőfokú perköltséget.

Az alperes által az állam javára fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 36 000 (harminchatezer) Ft-ra felemeli.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 12 700 (tizenkettőezer-hétszáz) Ft fellebbezési eljárási költséget, míg az államnak az állami adóhatóság felhívására 48 000 (negyvennyolcezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az alperes jogelődje, a **(alperesi jogelőd neve)** Zrt. (a továbbiakban: alperes) és a felperes 2006. november 30. napján deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek egymással a felperes által megvásárolni kívánt **(gpjmű frg.rszm.-a)** forgalmi rendszámú Ford Fiesta típusú személygépkocsi vételárának finanszírozása céljából.

A kölcsönszerződés részét képezte az alperes **(üzletszabályzat 1. jelölése)**. számú üzletszabályzata (a továbbiakban: Üsz1.), amely egyebek között az alábbi - a jelen jogvita és a fellebbezés elbírálása szempontjából releváns - rendelkezéseket tartalmazza.

- **I.29.:** „Elsődleges biztosíték: A kölcsön visszafizetésének biztosítására a Hitelező javára arra a gépjárműre alapított jelzálogjog vagy opció és/vagy a Hitelezővel mint vevővel kötött adásvételi szerződés, amely megvásárlásához a Hitelező a kölcsönt a Kölcsönbevevőnek folyósítja (a továbbiakban: gépjármű). Az elsődleges biztosíték nyújtására vonatkozó szerződés a kölcsönszerződés elválaszthatatlan részét képezi.”

- **I.30.:** „Másodlagos biztosíték: A kölcsön visszafizetésének biztosítására a folyósítás feltételeként a Hitelező jogosult - az elsődleges biztosítékon felül - további fedezet nyújtására kötelezni a Kölcsönbevevőt.”

- **VI.1.:** „A Kölcsönbevevő köteles a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvébe a Hitelező javára - Felek között létrejött szerződésnek megfelelően - a vételi jogot vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező mint a korlátozás jogosultja részére küldje meg”.

A szerződés futamideje alatt az alperes a **(üzletszabályzat 1. jelölése)**. számú üzletszabályzatának helyébe léptette a **(üzletszabályzat 2. jelölése)**. számú üzletszabályzatát (a továbbiakban: Üsz2.), amelynek I.27., I.28. és VII.1. pontjai az Üsz1. I.29., I.30 és VI.1. pontjaiban foglaltakkal megegyező rendelkezéseket tartalmaznak.

A felek a kölcsönszerződés megkötésével egyidejűleg az alperes javára opciós jogot alapítottak a kölcsönösszegeből vásárolt gépjárműre. Az opciós szerződés 4. pontja szerint a hitelező a vételi jogot a szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt, de legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatja, ameddig vele szemben a kölcsönszerződésből eredő tartozását a kölcsönbevevő maradéktalanul nem teljesítette. A felek a vételi jog biztosítására az opciós joggal terhelt gépjárműre elidegenítési és terhelési tilalmat is kikötöttek (szerződés 6. pont). Az opciós szerződés 7. pontjában rögzítették a vételi jog gyakorlásának a feltételeit, a 12. pontban pedig rendelkeztek arról, hogy az opciós szerződés a kölcsönszerződés elválaszthatatlan részét képezi, így az e szerződésben nem szabályozott kérdésekben a kölcsönszerződés, valamint az annak az általános szerződési feltételeket rögzítő üzletszabályzata az irányadó. A gépkocsi törzskönyve a vételi jog biztosítása céljából az alperes birtokába került.

A peres felek 2010. november 25. napján jelzálogjogot alapítottak az alperes javára a kölcsönből vásárolt gépkocsira a kölcsönszerződésből bármilyen jogcímen keletkezett alperesi követelés biztosítására. A zálogszerződés I.5. pontja szerint a zálogkötelezett a zálogjog fennállása alatt köteles a zálogtárgyat megfelelően karbantartani, állagát megőrizni és értékcsökkenéstől, károsodástól megóvni, minden olyan körülménytől - így különösen a zálogtárgy tulajdonának, használatának, birtokának átengedésétől, rendeltetésszerű használatát befolyásoló változtatástól - tartózkodni, amely a zálogtárgy forgalmi értékét, vagy forgalomképességét hátrányosan befolyásolja, vagy egyéb okból a zálogból való kielégítést veszélyeztetni. A II.5. pont értelmében a jelzálogszerződés az adós fizetési kötelezettségéből eredő tartozásának maradéktalan teljesítése esetén szűnik meg. Erre az esetre az alperes vállalta, hogy 8 napon belül kiadja a zálogjog töröltetéséhez szükséges nyilatkozatot. Az alperes zálogjoga bejegyzést nyert a Magyar Országos Közjegyzői Kamara által vezetett zálogjogi nyilvántartásba.

A felperes keresetében a **(üzletszabályzat 1. jelölése)**. számú üzletszabályzat IV.7. pontja érvénytelenségének megállapítását kérte annak tisztességtelenségére hivatkozva, valamint az alperes kötelezését a gépjármű törzskönyvének kiadására. Kérte továbbá az opciós jog törléséhez hozzájáruló alperesi nyilatkozatot ítélettel történő pótlását.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Védekezése szerint a törzskönyv birtokban tartása a kölcsönszerződés biztosítéka, annak kiadására a szerződésből eredő valamennyi felperesi tartozás kiegyenlítése esetén köteles. Kiemelte, a zálogszerződés a kölcsönszerződésnek további biztosítéka, így a jelzálogjoga alapján is jogosult a törzskönyv birtokban tartására.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy a perbeli kölcsönszerződés elválaszthatatlan részét képező **(üzletszabályzat 1. jelölése)**. számú üzletszabályzat IV.7. pontja érvénytelen. Az alperes javára a gépjármű-nyilvántartásba bejegyzett opciós jog törléséhez szükséges alperesi

nyilatkozatot ítéletével pótolta, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a peres felek költségeiket maguk viselik. A felperest és az alperest külön-külön 18 000 - 18 000 Ft eljárási illeték állam javára való megfizetésére kötelezte. Határozatának indokolása szerint az Üsz1. IV.7. pontja az 1959-es Ptk. 374. § (2) bekezdésében írt rendelkezést megkerüli, ezért semmis. Megállapította, hogy a szerződéskötéstől számított 5 év elteltére figyelemmel az alperes opciós joga megszűnt, így az alperesnek ez alapján nincs érvényes jogcíme a törzskönyv birtokban tartására. Elfogadta ugyanakkor az alperesnek azt a védekezését, miszerint a felek az alperes kölcsönszerződésből eredő követelését a jelzálogszerződéssel is biztosították, amelynek I.5. pontjából azt a következtetést vonta le, hogy miután ez a rendelkezés tiltja a zálogtárgy tulajdonjogának átruházását a zálogjog fennállása alatt, az alperes mindaddig birtokban tarthatja a gépjármű törzskönyvét, amíg a jelzálogjoga meg nem szűnik. Erre figyelemmel a zálogszerződés rendelkezései alapján a törzskönyvet nem ítélte kiadhatónak, ellenben ítéletével pótolta az opciós jog törléséhez szükséges alperesi nyilatkozatot.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen előterjesztett fellebbezésében a felperes annak megváltoztatásával a törzskönyv kiadása iránti keresetének helyt adó döntés meghozatalát kérte. Hangsúlyozta, a jelzálogszerződésben rögzített 1 311 771 Ft-ot a kölcsönszerződés felmondásának időpontjáig megfizette, ezáltal az alperes jelzálogjoga a szerződésben rögzített futamidő elteltével megszűnt. Véleménye szerint a még fennálló jelzálogjog csupán annyit jelent, hogy a gépjárművet az alperes hozzájárulása nélkül nem értékesítheti, fizetési kötelezettsége teljesítésére figyelemmel azonban az alperes nem tagadhatja meg a törzskönyv kiadását. Kiemelte, a törzskönyv a kölcsönügyletet és nem az alperes jelzálogját biztosítja.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet fellebbezéssel érintett rendelkezésének a helybenhagyására irányult. Változatlan álláspontja szerint a törzskönyv birtokban tartása az Üsz2. I.27., I.28. és VII.1. pontjának rendelkezéseiből következően ugyanúgy a jelzálogjog biztosítéka is, mint az opciós jogé, s mivel a jelzálogszerződés a felperes kölcsönszerződésből eredő tartozása kiegyenlítésének hiányában jelenleg is fennáll, az alperes jogszerűen tartja azt birtokban.

A fellebbezés **alapos**.

Az ítélet tábla előrebocsátja, a felperes fellebbezésében kérte az alperes javára a gépjármű-nyilvántartásba bejegyzett opciós jog törléséhez szükséges alperesi nyilatkozat ítélettel történő pótlását. Ennek a kereseti kérelmének azonban az elsőfokú bíróság helyt adott, így az ítélet tábla úgy tekintette, hogy ez a kérelem adminisztrációs tévedés folytán került be a fellebbezést tartalmazó felperesi beadványba, s a fellebbezés az elsőfokú ítéletnek az e kereseti kérelmet elbíráló rendelkezését nem érinti.

A fellebbezés kapcsán az ítélet táblának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az alperes a perbeli gépjármű törzskönyvét a jelzálogjoga biztosítékaként jogosult-e birtokban tartani.

Nem ért egyet az ítélet tábla az elsőfokú bíróságnak azzal az álláspontjával, miszerint a zálogszerződés I.5. pontjának a zálogtárgy, azaz a perbeli gépjármű tulajdonjogának átruházását tiltó rendelkezéséből következik, hogy az alperes a zálogjoga fennállásáig magánál tarthatja a gépjármű törzskönyvét. Kétségtelen, hogy a törzskönyv hiánya akadálya lehet a tulajdonjog átruházásának, ez azonban nem jelenti azt, hogy a felek megállapodtak volna a törzskönyv alperes általi birtoklásában. Lényeges emellett, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (a továbbiakban: 1959-es Ptk.) 114. § (2) bekezdése értelmében az elidegenítés és terhelés jogát csak a tulajdonjog átruházása alkalmával lehet korlátozni vagy kizárni. Jelen esetben viszont a felek nem a gépjármű

tulajdonjogának átruházása alkalmával alapítottak arra jelzálogjogot, következésképpen a zálogszerződés I.5. pontjának a tulajdonjog átruházását tiltó rendelkezése az 1959-es Ptk. fent hivatkozott kógens rendelkezésébe ütközik, s így az 1959-es Ptk. 200. § (2) bekezdése értelmében semmis, arra tehát az alperes jogot nem alapíthat.

Lényeges emellett, hogy a jelzálogszerződés nem tartalmaz olyan rendelkezést, miszerint az alperes mindaddig jogosult birtokában tartani a gépjármű mint zálogtárgy törzskönyvét, amíg a jelzálogszerződés meg nem szűnik. Az alperes állításával szemben ilyen tartalmú kikötést az Üsz2. alperes által hivatkozott I.27., I.28. és VII.1. pontjai nem tartalmaznak. Ezzel összefüggésben utal arra az ítéletre, a rendelkezésre álló adatokból nem állapítható meg, hogy a peres felek jogviszonyában az Üsz2. felváltotta-e a kölcsönszerződés részévé vált Üsz1.-et, de ennek nincs is jelentősége a perbeli jogvita elbírálása szempontjából, mivel az Üsz2. I.27., I.28. és VII.1. pontjai megegyenek az Üsz1. I.29., I.30. és VI.1. pontjaival. Az Üsz1. I.29. és I.30. (illetve az Üsz2. I.27. és I.28.) pontjai a kölcsönszerződés elsődleges és másodlagos biztosítékairól rendelkeznek, de a törzskönyv hitelező általi birtoklására, mint a kölcsön visszafizetésének akár elsődleges, akár másodlagos biztosítékára nem utalnak. Az kétségtelen, hogy az Üsz1. VI.1. (illetve az Üsz2. VII.1.) pontja rendelkezik a jelzálogjogról, és ahhoz kapcsolódóan a törzskönyvről is, mégpedig akként, hogy a vételi jog vagy a jelzálogjog biztosítására szolgáló elidegenítési és terhelési tilalmat a kölcsönbevevő köteles bejegyeztetni a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvébe, továbbá úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező mint a korlátozás jogosultja részére küldje meg. Önmagában ebből a kikötésből sem következik azonban az, hogy a törzskönyvet az alperes a jelzálogjoga alapján, annak fennállásáig magánál tarthatná. Egyrészt ugyanis a jelzálogszerződés - ellentétben az opciós szerződés tényállásban írt 12. pontjában foglaltakkal - nem tartalmaz olyan kikötést, miszerint a kölcsönszerződés részévé vált üzletszabályzat rendelkezései a jelzálogszerződés tekintetében is alkalmazandók lennének, másrészt az Üsz1. VI.1. (Üsz2. VII.1.) pontja úgy értelmezhető, hogy a törzskönyv nem önmagában a vételi jog vagy a jelzálogjog alapítására figyelemmel kerülhet a hitelező, mint e biztosítéki célú jogok jogosultjának a birtokába, hanem abban az esetben, ha a vételi jog és/vagy a jelzálogjog biztosítására a felek a vételi, illetve a jelzálogjog jogosultja javára elidegenítési és terhelési tilalmat is kikötnek a vételi jog, illetve a jelzálogjog tárgyát képező gépjárműre. Ezt az értelmezést támasztja alá, hogy a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 35/2000. (XI. 30.) BM rendelet (a továbbiakban: R.) perbeli kölcsön-, opciós és jelzálogszerződés megkötésekor hatályos 74. § (4) bekezdése akként rendelkezett, hogy a jármű tulajdonjogát érintő korlátozás (elidegenítési, terhelési tilalom stb.) esetén a törzskönyv kizárólag a korlátozás jogosítottja részére adható ki. A felek által kötött jelzálogszerződés I.5. pontjának a perbeli gépjármű mint zálogtárgy tulajdonjogát korlátozó elidegenítési tilalomra vonatkozó rendelkezése azonban a fent kifejtettek szerint semmis. Lényeges emellett, hogy maga a jelzálogszerződés nem tartalmaz olyan megállapodást, amely szerint az alperes a jelzálogszerződés biztosítékeként a törzskönyvet akkor is birtokban tarthatná, ha arra a vételi jog gyakorlására nyitva álló határidő eltelte miatt megszűnt opciós joga folytán már nem lenne jogosult. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a felek a jelzálogszerződést a kölcsönszerződés megkötését követően több év elteltével kötötték, ugyanakkor a kölcsönszerződés megkötésével egyidejűleg - az opciós szerződés megkötése folytán - a törzskönyv az alperes birtokába került.

Lényeges a fentiekén túl, hogy az R. 71. § (1) bekezdése szerint a jármű tulajdonjogát igazoló okirat a törzskönyv, amelyet a (3) bekezdés értelmében a jármű elidegenítésekor vissza kell vonni és érvénytelenítve a keletkezett iratokkal a Hivatalnak meg kell küldeni, egyidejűleg az új tulajdonos adatait tartalmazó új törzskönyvet kell kiállítani. E rendelkezésekből következően a gépjármű tulajdonjogának átruházásához az eladónak rendelkeznie kell a törzskönyvvel, így ha azt harmadik

személy tarja a birtokában, ez a körülmény lényegében akadályozza a tulajdonost rendelkezési joga gyakorlásában. Ez egyben azt jelenti, hogy ha a felek nem a gépjármű tulajdonjogának átruházásával egyidejűleg alapítanak a gépjárműre jelzálogjogot, a zálogszerződésben nem tehetnek érvényesen olyan rendelkezést, hogy a törzskönyvet a zálogjogosult tarthatja birtokában, az ilyen tartalmú megállapodás ugyanis az 1959-es Ptk. fentebb már hivatkozott 114. § (2) bekezdésének megkerülésére irányulna, s ez okból semmis lenne [1959-es Ptk. 200.§ (2) bekezdés].

Utal továbbá az ítéletábra arra, hogy a törzskönyvbe sem került bejegyzésre az alperes jelzálogjoga, ami ugyancsak ellentmond annak, hogy a törzskönyv birtoklása a jelzálogjogot biztosítaná.

Mindebből következően az alperest megillető jelzálogjog sem magának a zálogszerződésnek, sem a kölcsönszerződés részét képező üzletszabályzatnak a rendelkezései, sem a 35/2000. (XI. 30.) BM rendelet előírásai alapján nem jogosítja fel az alperest a törzskönyv birtokban tartására.

A fentiekre figyelemmel - a vételi jog nem vitás megszűnése következtében - az alperesnek nincs jogcíme a törzskönyv birtokban tartására, ezért az ítéletábra kötelezte az alperest annak kiadására. Ez egyben azt is jelenti, hogy az alperes teljes egészében pervesztés lett, ezért a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni a felperes - ügyvédi munkadíjból álló - elsőfokú perkötségét, és viselni a feljegyzett elsőfokú illetéket.

Minderre figyelemmel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint megváltoztatta.

A felperes fellebbezése eredményesnek bizonyult, így az ítéletábra a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest a felperes jogi képviselőjével felmerült - a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése, valamint 4/A. §-a alapján megállapított ügyvédi munkadíjból álló - másodfokú perkötségének megfizetésére 4 munkaóra figyelembevételével. Ugyancsak pervesztességére figyelemmel köteles az alperes a fellebbezési eljárási illetéket megfizetni az 1990. évi XCIII. tv. (Itv.) 74. § (3) bekezdése szerint alkalmazandó 6/1986 (VI. 26.) IM r. 13. § (2) bekezdése alapján.

S z e g e d , 2018. szeptember 12.

Dr. Szeghő Katalin sk.
tanács elnöke

Dr. Lengyel Nóra sk.
előadó bíró

Dr. Bálint Attila sk
táblabíró